

Cuntas Leithreasa 2013

Vóta 12

Aoisliúntas agus Liúntais Scoir

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 12, tá sé de dhualgas orm an cuntas leithreasa don Vóta a ullmhú gach bliain, agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le hiniúchadh.

De réir an cheanglais seo, tugaim tuairisc sa Chuntas a ghabhann leis seo ar an tsuim a caitheadh sa bhliain dar críoch 31 Nollaig 2013 do phinsin, aoisliúntas, gortuithe ceirde, agus aiscí agus liúntais bhreise agus eile faoi na hAchtanna Aoisliúntais 1834 go 2004 agus reachtanna ilghnéitheacha eile; pinsin eisreachtúla, liúntais agus aiscí arna ndámhadh ag an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, táillí do mholtóirí liachta agus táillí ócáideacha do dhochtúirí; cúiteamh agus íocaíochtaí eile i ndáil le gortuithe pearsanta; táillí don Bhord Pinsean, íocaíochtaí ilghnéitheacha, s.rl.

Cuirtear an toradh maidir le caiteachas i gcomparáid leis na suimeanna arna ndeonú ag Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa 2013, lena n-áirítear an tsuim a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasá-i-gcabhair ar mhaithe le caiteachas don bhliain.

Dlítear barrachas €46.12 milliún a ghéilleadh don Státchiste.

Is cuid den chuntas é an Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Chuntasaíochta chomh maith le nótaí 1 go 6.

Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Chuntasaíochta

Cuireadh na polasaithe agus na prionsabail chuntasaíochta chaighdeánacha, maidir le Cuntais Leithreasa a tháirgeadh, chun feidhme agus an Cuntas á ullmhú.

Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais

Freagracht don Chóras Rialaithe Airgeadais Inmheánach

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, aithním an fhreagracht atá agam as cinntiú go ndéantar córas éifeachtach rialaithe airgeadais inmheánaigh a chothabháil agus a fheidhmiú ag an Roinn.

Déantar an fhreagracht seo a chleachtadh i gcomhthéacs na n-acmhainní sin atá ar fáil dom féin agus i gcomhthéacs mo chuid dualgas féin mar Ard-Rúnaí. Freisin, ní féidir le haon chóras rialaithe airgeadais inmheánaigh ach ráthaíocht réasúnta seachas dearbhráthaíocht go bhfuil sócmhainní cumhdaithe, idirbhearta údaraithe agus taifeadta go cuí, agus go ndéantar earráidí ábhartha nó mírialtachtaí eile cé acu a chosc nó go ndéanfaí iad a aimsiú go tráthúil. Is próiseas leanúnach é an córas rialuithe airgeadais inmheánacha a chothabháil agus bíonn an córas agus a éifeachtúlacht faoi athbhreithniú a leanann ar aghaidh.

Tá an ráiteas rialaithe airgeadais inmheánaigh don Roinn Airgeadais ábhartha freisin ós rud é go ndéanann sí íocaíochtaí aoisliúntais ar bhonn gníomhaireachta do Vóta 12.

Timpeallacht Rialaithe Airgeadais

Deimhním go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil mar chuid di na heilimintí seo a leanas:

- sannadh freagrachtaí airgeadais ag leibhéal bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach
- bunaíodh socruithe tuairiscithe ag gach leibhéal mar ar sannadh an fhreagracht do bhainistiú airgeadais
- bunaíodh gnáthaimh fhoirmeálta do thuairisciú teipeanna suntasacha rialaithe agus do chinntiú gníomhaíochta ceartaithí cuí
- is ann do Choiste Iniúchta le comhairle a thabhairt dom maidir le comhlíonadh mo chuid freagrachtaí don chóras rialaithe airgeadais inmheánaigh.

Rialuithe Riaracháin agus Tuairisciú Bainistithe

Deimhním go bhfuil creatlach gnáthamh riaracháin agus tuairisciú rialta bainistithe i bhfeidhm, lena n-áirítear deighilt na ndualgas agus córas tarmiligin agus cuntasachta agus, go háirithe, gurb ann dóibh seo a leanas

- córas buiséadaithe cuí le buiséad bliantúil a choinnítear faoi athbhreithniú ag lucht bainistithe sinsearach
- athbhreithnithe rialta ag lucht bainistithe sinsearach a léiríonn feidhmíocht airgeadais i gcomparáid le tuartha
- córas bainistithe riosca ag feidhmiú laistigh den Roinn
- córais atá dírithe ar chinntiú shlándáil na gcóras TEC
- treoirlínte cuí rialaithe infheistíochta caipitil agus disciplíní bainistithe tionscadail fhoirmeálta
- cinntíonn an Oifig/Roinn go mbíonn fócas cuí ar dhea-chleachtas agus nithe á gceannach agus go mbíonn nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go gcomhlíontar na treoirlínte ábhartha ar fad.

Iniúchadh Inmheánach agus Coiste Iniúchta

Deimhním go bhfuil feidhm iniúchta inmheánach ag an Roinn le pearsanra atá oile go cuí, a fheidhmíonn de réir cairte scríofa atá faofa agam. Téann anailís de na rioscaí airgeadais sin atá os comhair na Roinne i bhfeidhm ar a cuid oibre agus tá a cuid pleananna bliantúla iniúchta inmheánaigh, atá faofa agam féin, bunaithe ar an anailís seo. Tá sé d'aidhm ag na pleananna seo na príomhrialuithe a chlúdach ar bhonn atrátha thar thréimhse réasúnta. Déantar an fheidhm inmheánach iniúchta a athbhreithniú ó am go chéile agam féin agus ag an gCoiste Iniúchta. Tá nósanna imeachta curtha i bhfeidhm agam le cinntiú go ndéantar tuairiscí na feidhme iniúchta inmheánaigh a athleanúint.

Robert Watt

Oifigeach Cuntasaíochta
Aoisliúntas agus Liúntais Scoir

22 Meán Fómhair 2014

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste Tuairisc le cur faoi bhráid Tithe an Oireachtais

Vóta 12 Aoisliúntas agus Liúntais Scoir

Tá iniúchadh déanta agam ar an gcuntas leithghabhála do Vóta 12 Aoisliúntas agus Liúntais Scoir don bhliain dar deireadh 31 Nollaig 2013 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú) 1993. Ullmhaíodh an cuntas san fhoirm a forordaíodh ag an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, de réir na mbeartas cuntasáiochta caighdeánacha agus na bprionsabal do chuntais leithghabhála.

Freagracht an Oifigigh Chuntasaíochta

De réir Ailt 22 an Achta um Ranna Státchiste agus Iniúchta 1866, tá iachall ar an Oifigeach Cuntasaíochta an cuntas leithghabhála a ullmhú. De réir an dlí, ní mór an cuntas a chur faoi mo bhráid faoi 31 Márta tar éis deireadh na bliana cuntais.

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach freisin as cumhdach na gcistí poiblí agus na réadmhaoine sin atá faoina smacht, as an éifeachtacht agus as an mbarainneacht riaracháin ina Roinn agus as rialtacht agus geanas gach idirbhirt sna cuntais leithreasa.

Freagracht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tá iachall orm faoi Alt 3 d'Acht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú) 1993 iniúchadh a dhéanamh ar chuntais leithghabhála gach Vóta agus na tástálacha sin a chur i gcrích a measaim iad a bheith cuí do chuspóir an iniúchta.

Tar éis críochnú iniúchadh cuntais leithghabhála, tá iachall orm teastas a sholáthar a dhearbhaíonn más amhlaidh, i mo thuairim féin, go léiríonn an cuntas go cuí na fáiltais agus an caiteachas a bhaineann leis an Vóta. Tá iachall orm freisin tagairt a dhéanamh d'aon chás ábhartha mar:

- ar theip ar roinn nó ar oifig caiteachas a chur i bhfeidhm a taifeadadh sa chuntas do na cuspóirí a bhí i gceist leis na leithreasuithe a rinneadh ag an Oireachtas, nó
- nach gcloíonn na hidirbhearta a taifeadadh sa chuntas ag cloí leis an údarás faoina maíonn siad a bheith curtha i gcrích.

Faoi Alt 3 (10) d'Acht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú) 1993, tá iachall orm tuarascáil a ullmhú gach bliain, faoi aon cheisteanna a eascraíonn as m'iniúchadh ar an gcuntas leithghabhála.

Scóip an iniúchta

Cuimsíonn iniúchadh scrúdú, ar bhonn tástála, fianaise a bhaineann le hábhar do shuímeanna agus rialtacht na n-idirbheart airgeadais sin atá san áireamh sa chuntas agus measúnú maidir le ar comhlíonadh forálacha cuntasaíochta na *nGnáthamh Airgeadais Phoiblí*.

Tá i gceist leis an iniúchadh dóthain fianaise a fháil le ráthaíocht réasúnta a sholáthar go bhfuil an cuntas leithghabhála saor ó mhíríteas ábhartha, cibé acu mar gheall ar chaimiléireacht nó mírialtacht nó earráid eile. Déanaim iarracht freisin fianaise a fháil faoi rialtacht na n-idirbheart airgeadais le linn an iniúchta. Agus an tuairim iniúchta á cur in iúl, déantar measúnú faoi leordhóthanacht iomlán chur i láthair na faisnéise sa chuntas leithghabhála.

Tuairim faoin gcuntas leithghabhála

I mo thuairimse, léiríonn an cuntas leithghabhála go cuí fáltais agus caiteachas Vóta 12 Aoisliúntas agus Liúntais Scoir don bhliain dar deireadh 31 Nollaig 2013.

Tá an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad faighte agam a measaim iad a bheith riachtanach do chuspóirí m'iniúchta. I mo thuairimse, coimeádadh leabhair chuí chuntais ag an Oifig an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Réitíonn an cuntas leithghabhála leis na leabhair chuntais.

Seamus MacCárthaigh

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

23 Meán Fómhair 2014

Vóta 12 Aoisliúntas agus Liúntais Scoir Cuntas Leithreasa 2013

		2013		2012
		Soláthar measta	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
Caiteachas cláir				
A	Aoisliúntas agus liúntais scoir	466,600	427,704	520,454
Ollchaiteachas		466,600	427,704	520,454
<i>Asbhain:</i>				
B	Leithreasáí-i-gcabhair	82,000	89,224	87,944
Glanchaiteachas		384,600	338,480	432,510

Farasbarr don ghéilliúint

Tá farasbarr na suime a soláthraíodh le hais na glansuime faoi dhliteanas don ghéilliúint don Státchiste.

	2013	2012
	€	€
Farasbarr le tabhairt suas	46,119,612	10,765,301

Nótaí a ghabhann leis an gCuntas Leithreasa

1 Ráiteas faoi Chostas Oibriúcháin 2013

Níl an nóta seo infheidhmithe toisc go bhfuil na costais riarachán de chuid an Vóta seo tabhaithe ar Vóta 7 - Oifig an Aire Airgeadais agus déantar na costais a bhaineann le ceapadh anbheartais aoisliúntais a iompar go Vóta 11 – Oifig an Aire do Chaiteachas Poiblí agus d’Athchóiriú.

2 Clár Comhardaithe ag 31 Nollaig 2013

	Nóta	2013 €000	2012 €000
Sócmhainní Reatha			
Banc agus airgead tirim	2.2	21,322	17,302
larmhéideanna dochair eile	2.3	18,463	295
Iomlán na Sócmhainní Reatha		39,785	17,597
Lúide Dlíteanais Reatha			
larmhéideanna dochair eile	2.4	9,115	9,396
Glandlíteanas don an Stáitchiste	2.5	30,670	8,201
Iomlán na nDlíteanas Reatha		39,785	17,597
Glansócmhainní reatha		—	—
Glansócmhainní		—	—
Léirithe ag:			
Cuntas Maoiniú Stáit	2.1	—	—

2.1 Cuntas Maoiniú Stáit	Nóta	2013	2012
		€000	€000
larmhéid ag 1 Eanáir		—	—
Eisíocaíochtaí as an vóta			
Soláthar meastacháin	Cuntas	384,600	
Farasbarr le tabhairt suas	Cuntas	(46,120)	
Vóta glan		338,480	432,510
Costas glan clár		(338,480)	(432,510)
Iarmhéid ag 31 Nollaig		—	—

2.2 Banc agus Airgead Tirim	2013	2012
ag 31 Nollaig	€000	€000
larmhéid ag an bPámháistir Ginearálta agus airgead tirim	21,353	18,636
Orduithe íocaíochta gan íoc	(31)	(1,334)
	<u>21,322</u>	<u>17,302</u>

2.3 Iarmhéideanna dochair eile	2013	2012
ag 31 Nollaig	€000	€000
Pinsin in-fhorchúitithe dlite ag ranna eile	18,451	294
Nithe Fionraí Fiachais Eile	12	1
	<u>18,463</u>	<u>295</u>

2.4 Iarmhéideanna creidmheasa	2013	2012
ag 31 Nollaig	€000	€000

Suim atá dlite don Stát

Cáin ioncaim	4,703	4,620
Muirear Sóisialta Uilíoch	1,965	1,820
Cáin Mhaoine Áitiúil	99	—
	<u>6,767</u>	<u>6,440</u>
Asbhaintí pinsin deonacha coinnithe ar fionraí	1,760	2,702
Nithe Fionraí Creidmheasa Eile	588	254
	<u>9,115</u>	<u>9,396</u>

2.5 Glandliteanas chuig an Státhiste	2013	2012
ag 31 Nollaig	€000	€000
Farasbarr le tabhairt suas	46,120	10,765
Deontas ón Státhiste nár tarraingíodh	(15,450)	(2,564)
Glandliteanas ón/(chuig) an Státhiste	<u>30,670</u>	<u>8,201</u>

Arna léiriú ag:**Féichiúnaithe**

Banc agus airgead tirim	21,322	17,302
Iarmhéideanna dochair: ar fionraí	18,463	295
	<u>39,785</u>	<u>17,597</u>

Creidiúnaithe

Dlite don Stát	(6,767)	(6,440)
Iarmhéideanna creidmheasa: ar fionraí	(2,348)	(2,956)
	<u>(9,115)</u>	<u>(9,396)</u>
	<u>30,670</u>	<u>8,201</u>

3 Caiteachas Cláir réir fo-mhírcheann

	2013		2012
	Soláthar measta	Toradh	Toradh
	€000	€000	€000
A Aoisliúntas agus Liúntais Scoir			
A.1 Liúntais aoisliúntais, liúntais chúitimh, pinsin agus liúntais áirithe leanaí	319,130	319,010	313,435
A.2 Íocaíochtaí faoi na scéimeanna pinsin ranníocacha do chéilí agus leanaí státseirbhíseach, baill na breithiúna agus oifigigh na cúirte	42,500	40,990	41,570
A.3 Pinsin ex gratia do bhaintreacha agus leanaí státseirbhíseach, baill na breithiúna agus oifigigh na cúirte	1,000	911	967
A.4 Aiscí agus liúntais bhreise maidir le hoifigigh bhunaithe agus íocaíochtaí maidir le seirbhís aistrithe	82,250	46,380	140,624
A.5 Pinsin, liúntais agus aiscí maidir le hoifigigh neamhbhunaithe agus a gcéilí agus leanaí agus pinsin agus íocaíochtaí eile maidir le seirbhís aistrithe	21,050	19,954	23,419
A.6 Deontas gortaithe agus táillí leighis	550	350	329
A.7 Táillí don Bhord Pinsean	60	55	58
A.8 Íocaíochtaí maidir le dliteanas faoi Chaibidil 2C den Acht Comhdhlúthaithe Cánacha 1997	5	—	—
A.9 Dlíteanais phinsin iarchomhlachtaí seirbhíse poiblí atá iníoctha faoi reacht	55	54	52
	466,600	427,704	520,454

Athruithe suntasacha

Tríd is tríd, an caiteachas i ndáil leis an gClár A €38.9 millún níos ísle ná mar a fhoráiltear. Bhí sé seo den chuid is mó mar gheall ar an méid seo a leanas:

Fo-theideal	Níos lú/(níos mó) ná a soláthraíodh €000	Míniú
Íocaíochtaí faoi na scéimeanna pinsin ranníocacha do chéilí agus leanaí státseirbhíseach, baill na breithiúna agus oifigigh na cúirte	1,510	Bíonn sé deacair meastacháin a dhéanamh ar líon na ndaoine a fhágfaidh faoin vóta aoisliúntais toisc gur féidir athrú suntasach teacht ó bhliain go bliain ar líon na ndaoine sin. Measadh go bhfágfadh 675 dhuine an párolla aoisliúntais in 2013. D'fhág 636 dhuine an phárolla aoisliúntais iomlán in 2013 agus d'fhág 167 nduine acu sin faoi fhotheideal A2, figiúr a bhí níos lú ná mar a réamh-mheasadh.
Aiscí agus liúntais bhreise maidir le hoifigigh bhunaithe agus íocaíochtaí maidir le seirbhís aistrithe	35,870	Ullmhaíodh meastachán 2013 ar bhunús 950 a bheith ag dul ar scor. Chuaigh níos lú ná 650 duine ar scor in 2013, áfach. Lena chois sin íocadh cnapshuimeanna níos ísle ná mar a measadh sa chaoi gur mhínigh an dá rud sin an chuid ba mhó den difríocht.

Fo-theideal	Níos lú/(níos mó) ná a soláthraíodh €000	Míniú
Pinsin, liúntais agus aiscí maidir le hoifigigh neamhbhunaithe agus a gcéilí agus leanaí agus pinsin agus íocaíochtaí eile maidir le seirbhís aistrithe	1,096	Bhí líon na n-oifigeach neamhbhunaithe ar cuireadh íocaíocht i bhfeidhm ina leith níos lú ná mar a bhí réamh-mheasta.
Deontas gortaithe agus táillí leighis	200	Bhí costas na mbarántas díobhála níos ísle ná mar a bhí réamh-mheasta.

4 Fáltais

4.1 Leithreasáí-i-gcabhair

	2013		2012
	Measta	Réadaithe	Réadaithe
	€000	€000	€000
1. Fáltas faoi Acht Leasa Shóisialaigh (Comhdhlúite) 1993 (Uimh. 38 de 1993) maidir le dliteanas pinsin na foirne	28,000	28,000	28,000
2. Fáltais maidir le dliteanas pinsin na mball foirne ar iasacht, s.rl	2,000	2,243	1,826
3. Ranníocaíochtaí le scéim pinsin céilí agus leanaí le haghaidh státshéirbhíseach agus daoine eile	21,000	20,776	22,672
4. Fáltais maidir leis an scéim ranníocach a tionscnaíodh do státshéirbhíseach bunaithe a ceapadh ar, agus tar éis, 6 Aibreán 1995 (Ciorclán 6/95)	25,000	28,857	27,927
5. Aisíocaíocht aiscí, s.rl.	1,000	1,531	1,237
6. Ceannach meas-seirbhíse	4,000	5,086	5,688
7. Ilghnéitheach	1,000	2,731	594
Iomlán	82,000	89,224	87,944

Míniú ar éagsúlachtaí suntasacha

Tugtar míniú anseo thíos i gcás gach teideal ina raibh éagsúlacht idir an toradh agus an tsuim mheasta sa bhreis ar €100,000, agus sa bhreis ar 5%.

Teideal	Níos lú/(níos mó) ná an tsuim mheasta €000	Míniú
Fáltais maidir le dliteanas pinsin na mball foirne ar iasacht, s.rl	(243)	Is deacair an líon foirne ar iasacht ó bhliain go bliain a thuar.
Fáltais maidir leis an scéim ranníocach a tionscnaíodh do státshéirbhíseach bunaithe a ceapadh ar, agus tar éis, 6 Aibreán 1995 (Ciorclán 6/95)	(3,857)	Sháraigh an líon daoine ag íoc ranníocaíochtaí pinsin iomlán an líon measta.
Aisíocaíocht aiscí, s.rl.	(531)	Is deacair líon na n-aisc a íocfar a thuar.
Ceannach meas-seirbhíse	(1,086)	Is deacair an líon daoine a cheannóidh seirbhís a thuar.
Ilghnéitheach	(1,731)	Is deacair luach iomlán na bhfáltas ilghnéitheach a thuar.

5 Líon na bhFostaithe agus na bPinsinéirí

5.1 Foireann

Íoctar gach ball foirne atá á fhostú do riar agus d'íocaíocht an aoisliúntais a dhéantar a mhuirearú chuig an Vóta seo ó Vóta 7 – déantar Oifig an Aire Airgeadais agus baill fhoirne a bhíonn ag gabháil do cheapadh beartais aoisliúntais a mhuirearú go Vóta 11 – Oifig an Aire Chaiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

5.2 Pinsinéirí

Leagtar amach thíos anailís den líon iomlán pinsinéirí in íocaíocht de réir ceannteideal ag deireadh na bliana.

		2013	2012
A.1	Liúntais aoisliúntais, liúntais chúitimh, pinsin agus liúntais áirithe leanaí	12,806	12,391
A.2	Íocaíochtaí faoi na scéimeanna pinsin ranníocacha do chéilí agus leanaí státseirbhíseach, baill na breithiúna agus oifigigh na cúirte	2,756	2,797
A.3	Pinsin ex gratia do bhaintreacha agus leanaí státseirbhíseach, baill na breithiúna agus oifigigh na cúirte	61	67
A.5	Pinsin, liúntais agus aiscí maidir le hoifigigh neamhbhunaithe agus a gcéilí agus leanaí agus pinsin agus íocaíochtaí eile maidir le seirbhís aistrithe	4,688	4,716
A.9	Dlíteanais phinsin iarchomhlachtaí seirbhíse poiblí atá iníoctha faoi reacht	3	3
		<u>20,314</u>	<u>19,974</u>

5.3 Seirbhísí Gníomhaireachta um Íocaíocht Pinsean

Ghlac an Roinn (Vóta 12) freagracht (le linn na tréimhse ó Mheán Fómhair 2011 go dtí Meán Fómhair 2013) as pinsin a íoc, ar bhonn gníomhaireachta, le hiarbhaill foirne na gcomhlachtaí atá sonraithe thíos

Ainm an chomhlachta	Líon na bpinsinéirí	Oil-luach (in aghaidh na bliana) €m
Pinsin Choiste Gairmoideachais / Institiúidí Teicneolaíochta / Bhoird Oideachais agus Oiliúna	8,120	198
Pinsin Fás/Solas	1,571	30

Tá na méideanna á ngearradh ar an Vóta seo a leanas An Roinn Oideachais agus Scileanna.

Bhí suim €9.103 milliún dlite lena haisíoc leis an Roinn ar an 31 Nollaig maidir leis na socrúithe leis na gníomhaireachtaí sin. Aisíocadh an méid sin i mí Eanáir 2014.

6 Ilghnéitheach

6.1 Lacáistiú Pinsean

Forálann Acht na bPinsean (Laghdú) 1965 agus an tAcht um Pinsin na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha Eile) 2012 go ndéantar pinsin na státseirbhíseach atá coinnithe nó athfhostaithe tar éis na gnáthaoise scoir a laghdú de réir mar is gá lena chinntiú nach sáraíonn a bpá iomlán sa tréimhse coinnithe nó athfhostaithe an luach saothair a gheobhaidís dá bhfanadh siad sna poist a bhí acu ar an lá deiridh dá gcuid seirbhíse inríofa. Forálann an reachtaíocht freisin go bhféadfaí laghduithe dá leithéid a tharscaoileadh de rogha an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

In 2013, i gcás Státseirbhíseach amháin atá ar scor, cuireadh laghdú €4,562 i bhfeidhm ar an bpinsean.